

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6CoP/4/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3121205375
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Stanislava Kollárová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3121205375.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Stanislavy Kollárovej a členov senátu JUDr. Ivety Anderlovej a Mgr. Mareka Anovčina vo veci starostlivosti súdu o maloletú Y. L., nar. XX.XX.XXXX, zastúpenú kolíznym a procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín, dieťa rodičov: matky Y. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXX, a otca T. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. L. XXX, o návrhu otca na zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č. k. 26P/99/2021 - 243 zo dňa 19.10.2022 takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie r u š í a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zveril maloletú Y.u do osobnej starostlivosti otca s tým, že obaja rodičia ju budú zastupovať a spravovať jej majetok. Matke uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej Y. sumou 150,- eur mesačne s účinnosťou od 13.08.2021, a to vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca. Dlh na výživnom pre maloletú Y. za obdobie od 13.08.2021 do rozhodnutia súdu vo výške 2 164,10 eur povolil matke splácať popri bežnom výživnom k rukám otca v mesačných splátkach po 100,- eur s účinnosťou zaplatenia prvej splátky v mesiaci nasledujúcom po právoplatnosti tohto rozsudku pod stratou výhody splátok. Týmto v časti zverenia maloletej Y. zmenil rozsudok Okresného súdu Trenčín č. k. 34P/334/2012 - 176 zo dňa 15.05.2013 a v časti výživného zmenil rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4CoP/1/2018 - 372 zo dňa 01.03.2018. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že otec maloletej sa návrhom doručeným súdu dňa 19.08.2021 domáhal zverenia maloletej Y. do svojej osobnej starostlivosti a zároveň žiadal, aby súd zaviazal matku prispievať na výživu maloletej sumou 250,- eur mesačne. Z vykonaného dokazovania súd zistil, že maloletá Y. pochádza z manželstva rodičov, ktoré bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Trenčín č. k. 34P/334/2012 - 176 zo dňa 15.05.2013. Uvedeným rozsudkom bola maloletá na základe dohody rodičov zverená do osobnej starostlivosti matky. Rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4CoP/1/2018 - 372 zo dňa 01.03.2018 bolo naposledy upravené výživné zo strany otca na maloletú Y. na sumu 150,- eur mesačne s účinnosťou od 01.09.2015. Maloletá Y. má takmer 15 rokov, od 01.06.2021 bola umiestnená v CDR Ilava - Klobušice na základe odporúčania SPODASK Trenčín a uzavretej dohody s matkou maloletej. Od 13.08.2021 žije v spoločnej domácnosti so svojím otcom. Od 9/2022 navštevuje 9. ročník ZŠ v Bratislave, stravuje sa v školskej jedálni s poplatkom 33,- eur mesačne. Maloletá denne dochádza do školy do Bratislavy, má výdavky na cestovnom cca 30,- eur, vrátane výdavku na MHD. Do 8/2022 býval otec maloletej s priateľkou, maloletou a priateľkinou dcérou v prenajatom byte, kde platili 750,- eur mesačne vrátane energií. Toto platili na polovicu s priateľkou. Od 01.09.2022 bývajú v Zemianskom Podhradí v rodinnom dome, ktorý je vo vlastníctve jeho priateľky. Priateľka otca platí hypotéku 300,- eur a otec maloletej platí energie, TV a internet a takto sú jeho výdavky 200,- eur. Stravu zabezpečujú obaja s priateľkou, s priateľkou spoločne hospodária. Priateľka je na rodičovskej dovolenke s mal. T. L., nar. XX.XX.XXXX. Otec má ešte vyživovaciu povinnosť k mal. I., nar. XX.XX.XXXX, výživné pre mal. I. má podľa jeho vyjadrenia dohodnuté s jej matkou ústne a na výživu maloletej prispieva

100,- eur mesačne. Matka maloletej Y. je vydatá. S manželom bývajú v rodinnom dome, ktorý je v jej výlučnom vlastníctve. Dňa 27.05.2022 bol podľa vyjadrenia matky maloletej zo strany zamestnávateľa Čistá duša ukončený jej pracovný pomer v skúšobnej dobe. Nie je evidovaná na úrade práce, nepoberá podporu v nezamestnanosti. Dokáže si brigádne privyrobiť cca 150,- eur mesačne. Zo správy CDR Ilava - Klobušice zo dňa 31.08.2021 súd zistil, že pretrváva narušený vzťah medzi matkou a Y.. Maloletá Y. aktuálne odmieta návrat k matke, kontakt s ňou sa snaží minimalizovať. Prekáža jej spôsob komunikácie, aký je preferovaný matkou a otčimom. Počas leta prebiehali podľa Y. návštevy matky a otčima v napätej atmosfére, Y. sa nepáči ich prístup (výčitky, vulgarizmy). Dňa 30.08.2021 na prípadovej konferencii sa opakovane vyjadrila, že sa do domácnosti matky a otčima vrátiť nechce a chce žiť s otcom. Z oznámenia psychologičky Mgr. Martiny Kuckovej vyplýva, že otec maloletej ju prvýkrát kontaktoval dňa 06.04.2022 z dôvodu psychologického poradenstva pre maloletú dcéru. V utorok 12.04.2022 realizovali úvodné stretnutie, ktorého sa zúčastnil otec spolu s maloletou. V období od 21.04.2022 do 06.10.2022 bolo uskutočnených 6 individuálnych psychologických poradenstiev. Stretnutia sa týkali aktuálneho prežívania, minulosti maloletej, vzťahu k rodičom i aktuálnych vzťahov, prázdnin, školských povinností. Ako najväčšiu psychickú záťaž u maloletej vníma závažné zmeny v jej živote v priebehu veľmi krátkeho obdobia (únik z rodiny, pobyt v CDR, presťahovanie sa k otcovi a jeho novej rodine do iného mesta, zmena školy a nový kolektív, od 09/2022 denné dochádzanie do školy v Bratislave). Tieto zmeny výrazne zasahujú do prežívania pocitov bezpečia, istoty a stability, dôležitých pre ďalší vývin a rozvoj. Maloletá uvádza, že v novom rodinnom systéme si hľadá stále svoje miesto. Necíti sa tam plnohodnotne prijímaná. Súd ďalej vychádzal zo skutočností zistených z lekárskej správy psychiatrickej ambulancie Národného ústavu detských chorôb zo dňa 27.04.2022, zo dňa 05.05.2022 a zo dňa 09.06.2022. Zo správy zo šetrenia zo dňa 19.01.2022 vyplynulo, že maloletá sa rozhodla po zrelej úvahe odísť od svojej matky. Uviedla, že už nezvláda neustále hádky s ňou, že tým veľmi trpela, bola vnímavá na ich neustále konflikty. Odchodom zo spoločnej domácnosti matky chcela riešiť iba svoju potrebu po kludnejšom živote, bez hádok a neustálych konfliktov. V rozhovore maloletá uviedla, že teraz má v novej domácnosti klud. V domácnosti otca je rada, býva u neho podľa jej slov od 13.08.2021. Je presvedčená o tom, že jej ďalší život v rodine otca bude pre ňu prospešnejší a k matke sa už vrátiť nechce. Navštevuje 8. ročník Základnej školy na Riazanskej 75 v Bratislave. Zatiaľ, podľa jej slov, nie je rozhodnutá, kam by mala smerovať jej zameranie na budúce povolanie. Uvažuje o obchodnej akadémii alebo zdravotníckej škole. Ďalej súd zistil, že uznesením ČVS: ORP-452/2-VYS-TN-2021 zo dňa 25.09.2021 bolo podľa § 215 ods. 1 písmeno b) Trestného poriadku začaté trestné stíhanie za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona založené na tom skutkovom základe, že od presne nezistenej doby od 27.05.2021 v J. XXX, páchatelia - rodičia ohrozovali fyzické a psychické zdravie blízkej osoby poškodenej dcéry, nar. 06.11.2007, bytom J. XXX tým, že jej bitím spôsobovali fyzické a psychické utrpenie. Súd prvej inštancie právne vec posúdil podľa článku 5, § 26, § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine. Uviedol, že k zmene rozhodnutia, ktorým bola schválená rodičovská dohoda, je možné pristúpiť len pri dôležitej zmene okolností týkajúcich sa všetkých účastníkov. Za hlavnú zmenu pomerov v tejto veci súd považoval predovšetkým zmenu názoru maloletej, ktorá už nechce zotrvať v osobnej starostlivosti matky, ale chce zostať bývať so svojím otcom, s ktorým žije v spoločnej domácnosti od 13.08.2021. Z vyjadrenia maloletej podľa súdu vyplýva názor a túžba žiť so svojím otcom. Maloletá sa u otca cíti dobre, našla u neho pokoj, dobre si s ním rozumie, rozumie si i s jeho priateľkou a jej dcérou. S matkou i s jej manželom má narušený vzťah, odmieta návrat do domácnosti matky a kontakt s jej manželom. Maloletá vo svojich vyjadreniach odôvodnila názor prečo sa nechce vrátiť k matke a zostať v osobnej starostlivosti matky neustálymi konfliktmi a hádkami so svojou matkou. Maloletá bola od 01.06.2021 umiestnená v CDR Ilava - Klobušice, a to kvôli narušeným vzťahom medzi maloletou a matkou maloletej a jej manželom i kvôli tomu, že voči matke maloletej sa viedlo trestné stíhanie pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Od 13.08.2021 sa nachádza v starostlivosti svojho otca. Súd pri posúdení vyjadrení maloletej zväžil jeho dosah na danú vec s ohľadom na vek, rozumovú, ale i emocionálnu vyspelosť maloletej, a po zohľadnení zisteného stavu veci ho aj vyhodnotil. Podľa názoru súdu je maloletá vo veku, kedy vie sama vysloviť svoj názor a súd preto na jej názor prihliadol. Zároveň mal súd za to, že zverenie maloletej do osobnej starostlivosti otca je v najlepšom záujme maloletej. V starostlivosti otca je maloletá spokojná, našla v jeho domácnosti pokoj, otec pre maloletú zabezpečil i odbornú pomoc psychiatrom a aj psychológom vzhľadom na psychickú záťaž u maloletej spojenú so závažnými zmenami v jej živote v priebehu veľmi krátkeho obdobia (únik z rodiny matky, pobyt v CDR, presťahovanie sa k otcovi a jeho novej rodine do iného mesta, zmena školy, nový kolektív, od 09/2022 denné dochádzanie do školy v Bratislave). Súd poukázal na to, že maloletá aktuálne odmieta žiť so svojou matkou, ktorá o ňu viac ako trinásť rokov zabezpečovala starostlivosť, a naopak túži žiť so svojím otcom, s ktorým

dlhšiu dobu nemala žiadny kontakt a znovu sa začali stretávať, keď bola maloletá v CDR (od 01.06.2021 do 13.08.2021). Pri posúdení danej veci súd zobral do úvahy i vyjadrenie kolízneho opatrovníka, ktorý navrhol, aby maloletá bola zverená do starostlivosti otca, a to s poukazom na jej želanie. Na základe uvedených skutočností súd dospel k záveru, že došlo k takej podstatnej zmene pomerov účastníkov konania trvalejšieho charakteru, ktorá odôvodňuje zmenu rozhodnutia, ktorým bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti matky tak, že maloletá bude zverená do osobnej starostlivosti otca. Vzhľadom na zmenu zverenia maloletej bol súd povinný rozhodnúť aj o vyživovacej povinnosti matky. Súd určil povinnosť matky prispievať na výživu maloletej Y. sumou vo výške 150,- eur mesačne, a to s účinnosťou odo dňa, kedy sa maloletá nachádzala v starostlivosti otca, t. j. od 13.08.2021. Podľa názoru súdu takto určená výška výživného zodpovedá odôvodneným potrebám maloletej. Pri určení výšky výživného súd prihliadol na možnosti a schopnosti obidvoch rodičov, najmä na skutočnosť, že matka maloletej dokáže z pracovného pomeru dosiahnuť vymeriavací základ 1 211,72 eur mesačne a prihliadol aj na odôvodnené potreby maloletej, na skutočnosť, že matka inú vyživovaciu povinnosť nemá, s maloletou sa nestretáva, nepodieľa sa na jej výchove. Súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania v súlade s ustanovením § 52 CMP.

2. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie matka maloletej. Uviedla, že nesúhlasí s tým, aby bola jej dcéra zverená do osobnej starostlivosti otca. Odmietla, že by bola dlžná na výživnom pre maloletú, keďže tieto peniaze odkladala na účet maloletej, kde bolo 1 645,85 eur a pár hodín po pojednávaní tieto prostriedky vybral otec maloletej bez vedomia matky. Ďalej matka uviedla, že žiadala súd, aby boli vypočítané bývalé priateľky otca, aby súd vedel, ako sa otec o maloletú zaujímal posledných 8 rokov. Podľa matky sa otec o druhú dcéru I. nestará a ani neprispieva na jej povinnú výživu. Matka poukázala na to, že maloletá je v puberte a prechádza búrlivým obdobím, čo po určitom čase odznie. Mala za to, že otec využil psychické rozpoloženie maloletej a zmanipuloval ju voči matke, nedal jej kontakt na maloletú a účelovo jej nepreberal korešpondenciu od matky na narodeniny, Vianoce a pod. Počas pobytu maloletej v CDR táto nemala problém sa s matkou stretávať. Matka tiež namietala, že neboli šetrené pomery v domácnosti, kde sa nachádza maloletá v Zemianskom Podhradí. ÚPSVaR sa podľa matky nezaoberal tým, že maloletá denne cestuje do Bratislavy a späť, že maloletá sa opila počas pobytu u otca, ako aj v akej spoločnosti sa maloletá pohybuje. Matka navrhla ponechať pôvodný rozsudok a počkať, kým maloletá neprejde pubertou. Vyjadrila obavu, že po nadobudnutí právoplatnosti napadnutého rozsudku maloletá nadobudne ešte väčšie psychické problémy a najskôr aj syndróm opusteného dieťaťa. Matka chcela, aby mala maloletá vedomie, že sa hocikedy môže vrátiť domov, kde vyrastala celý život.

3. Otec v písomnom vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že maloletá odmieta žiť s otcom a momentálne sa nachádza na neznámom mieste. O maloletej nemá žiadne informácie. Zároveň upozornil, že maloletá vynecháva v škole. Maloletá odišla do Sládkovičova bez vedomia otca a súhlasu, ako aj súhlasu starej matky, u ktorej v tom čase bývala. Od nej začala utekať a neskoro sa vracat' zo školy, pričom občas domov ani neprišla. Maloletá odmieta rešpektovať rodičov a starú matku. Otec ďalej uviedol, že v poslednej dobe má maloletá konflikt s učiteľmi, je arogantná, neprispôsobivá a zapája do toho aj spolužiakov. Čo sa týka učenia, snaží sa a má dobrý prospech. Telefón, ktorý jej dal, si vypla. Návštevy u súkromného psychológa nemali podľa nej žiaden efekt a bolo jedno, že tam bola. Podľa otca urobili pre maloletú maximum, prijali ju do rodiny a už zabehnutého života. Otec mal tiež podozrenie, že maloletá s jej priateľom sexuálne žije. Otec tiež namietal, že matka si neplní svoju vyživovaciu povinnosť. Na záver uviedol, že prehodnotil zverenie maloletej do svojej osobnej starostlivosti. Nesúhlasil s tým, aby bola maloletá v domácnosti v Sládkovičove u jej priateľa, a aby bola zverená cudziemu človeku. Žiadal súd, aby maloletú umiestil do zariadenia.

4. Kolízny opatrovník predložil dňa 19.01.2023 súdu prvej inštancie správu z prešetrenia pomerov maloletej, v ktorej uviedol nasledovné: Otec uvádzal, že maloletá od novembra 2022 býva u jeho matky - Z. L. (XX rokov) v Ivanovciach a navštevuje ZŠ na ul. Riazanská, Bratislava - Nové Mesto v 9. ročníku. Ako dôvod, pre ktorý maloletá býva u starej matky, otec uvádzal, že maloletá má výchovné problémy, nerešpektuje pravidlá, autoritu otca ani jeho partnerky, čo ovplyvňovalo aj ich partnerský vzťah, pričom maloletej dlho trvalo, kým akceptovala maloletého T. ako brata a aj spoložitie maloletej Y. s maloletou H. nebolo ideálne. Otec uvádzal, že maloletá rešpektuje starú matku. Sebapoškodzovanie u maloletej pri starej matke nie je. Maloletá navštevuje psychologičku v Bratislave. Školskú dochádzku si otec vie sledovať cez EDUPAGE. Otec chodieval za maloletou raz za týždeň. Podľa otca chce maloletá zostať bývať u starej matky. Kolízny opatrovník ďalej v správe uviedol, že úrad telefonicky kontaktovala pani

Mgr. Z. V., ktorá uviedla, že otec neuviedol všetky skutočnosti, že maloletá od 07.10.2022 býva u starej matky a ona nesúhlasí s tým, aby maloletá bývala s nimi v jej dome. Z prešetrenia pomerov u starej matky maloletej dňa 10.01.2023 bolo zistené, že maloletá u nej býva od začiatku októbra 2022, ale prespávala u nej 1-2 x v týždni. Stará matka uviedla, že maloletá bola cez Vianoce u kamarátky, ale vraj je u nejakého chlapca. Otec sa o dcéru nezaujíma. Keď je maloletá u starej matky, len tam prespí, nekomunikujú spolu. Odkedy chodí maloletá k starej matke, otec jej neprispel žiadnymi finančnými prostriedkami na jej výživu. Podľa kolízneho opatrovníka stará matka zahmlievala a na niektoré otázky neodpovedala. Otec na Obvodnom oddelení PZ v Novom Meste nad Váhom potom vypovedal, že maloletá sa už dva dni nevrátila domov. Zároveň nahlásil, že maloletá by mohla byť u jej kamaráta H. alebo Y. a dal na neho číslo. Po zatelefonovaní zdvihla telefón pani Z. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom X., L. XXX/XX, ktorá uviedla, že maloletá sa skutočne nachádza u nich, a to asi už dva mesiace a aktuálne sa nachádzajú v rodinnom dome v U., Z. XX. Kolízny opatrovník viackrát kontaktoval matku, no táto nereagovala, na stanovený termín sa nedostavila.

5. Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec podľa § 65 a § 66 CMP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie z nasledovných dôvodov:

6. Podľa § 24 ods. 5 Zákona o rodine súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

7. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

8. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

9. Pokiaľ súd rozhoduje o úprave práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, ak rodičia spolu nežijú, preskúma, do osobnej starostlivosti ktorého z rodičov je možné maloleté dieťa zveriť, a to z hľadiska toho, ktorý z nich je s ohľadom na záujem maloletého dieťaťa väčšmi spôsobilý na výkon osobnej starostlivosti o maloleté dieťa, resp. u ktorého z nich by boli zabezpečené najpriaznivejšie podmienky na vývoj dieťaťa a u koho sú lepšie predpoklady na výkon osobnej starostlivosti. Pre uvedený záver musí mať súd spoľahlivý podklad vo vykonanom dokazovaní, aby mohol okrem iného zhodnotiť aj skutočnosti, ktoré charakterizujú osobu dieťaťa, ako aj prostredie, v ktorom rodičia žijú. Súd prihliada aj na výchovnú schopnosť a zodpovednosť rodiča, jeho hmotné zabezpečenie vrátane bytových pomerov a vždy berie do úvahy, kto sa dosiaľ okrem riadnej starostlivosti o dieťa staral o jeho výchovu zo stránky citovej, rozumovej a mravnej.

10. Maloletá bola rozsudkom Okresného súdu Trenčín č.k. 34P/334/2012-176 zo dňa 15.05.2013 na základe dohody rodičov zverená do osobnej starostlivosti matky. Vyživovacia povinnosť otca k maloletej bola naposledy upravená rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č.k. 4CoP/1/2018-372 zo dňa 01.03.2018 na sumu 150,- eur mesačne s účinnosťou od 01.09.2015. Maloletá bola od 01.06.2021 umiestnená v CDR Ilava - Klobošice na základe odporúčania SPODASK Trenčín a uzavretej dohody s matkou maloletej. Zo správy CDR Ilava - Klobošice zo dňa 31.08.2021 vyplynulo, že pretrváva narušený vzťah medzi matkou a maloletou Y.ou, ktorá aktuálne odmieta návrat k matke, kontakt s ňou sa snaží minimalizovať. Prekáža jej spôsob komunikácie, aký je preferovaný matkou a otčimom. Maloletá sa viackrát vyjadřila, že sa do domácnosti matky a otčima vrátiť nechce a chce žiť s otcom.

11. Rodičia, resp. rodič, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, je povinný zabezpečiť výkon sústavnej a dôslednej starostlivosti o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa. Túto povinnosť, ktorá je elementárnou zložkou rodičovských práv a povinností podľa § 28 ods. 1 Zákona o rodine, nemôže rodič na základe svojej vôle delegovať na iné osoby, a to ani na starých rodičov. Tým nie je dotknutý napríklad krátkodobý výkon osobnej starostlivosti o maloleté dieťa inou osobou, napr. starým rodičom, no takáto starostlivosť nemôže nahradiť výkon rodičovských práv a povinností rodiča. Pokiaľ rodič fakticky delegoval tieto práva a povinnosti na inú osobu, nie je možné takúto starostlivosť považovať za riadny výkon rodičovských práv a povinností a zároveň ide o dôvod na to, aby súd aj bez návrhu v záujme maloletého dieťa posúdil úpravu osobnej starostlivosti, resp. to, komu možno maloleté dieťa zveriť do starostlivosti a kto takúto starostlivosť o maloleté dieťa bude riadne vykonávať.

12. Odvolací súd poukazuje na skutočnosti, ktoré vyplývajú tak z vyjadrenia otca k odvolaniu matky, ako aj z vyššie uvedenej správy kolízneho opatrovníka. Z týchto vyplýva najmä to, že osobná starostlivosť o maloletú v súčasnosti nie je vykonávaná ani matkou a ani otcom, u ktorého sa fakticky maloletá po odchode z CDR Ilava - Klobušice nachádzala. Pokiaľ sa maloletá nachádzala u otca, otec bol povinný zabezpečiť starostlivosť o maloletú. Otec kolíznemu opatrovníkovi uviedol, že maloletá rešpektuje starú matku, u malotej sú výchovné problémy a táto má s členmi jeho domácnosti konflikty, a preto maloletú poslal bývať k starej matke. Z uvedenej správy vyplýva, že tieto skutočnosti existovali už v čase vyhlásenia napadnutého rozsudku a teda už v tom čase maloletá nebola v osobnej starostlivosti otca.

13. Ak sa rodičia nedohodnú o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Súd v tomto konaní postupuje v zmysle čl. 6, § 35 a § 36 CMP v súčinnosti s účastníkmi konania tak, aby zistil skutočný stav veci a je povinný na účely zistenia skutočného stavu veci vykonať všetky potrebné dôkazy, aj keď ich účastníci konania nenavrhl.

14. Po preskúmaní danej veci mal odvolací súd za to, že pokiaľ ide o odvolaním napadnutý rozsudok, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam, tieto následne nesprávne právne posúdil a zároveň nedostatočne zistil skutočný stav veci tak, ako mu to ukladajú ust. § 35 a § 36 CMP, keďže už v čase jeho rozhodnutia maloletá bývala so starou matkou, otec nezabezpečoval osobnú starostlivosť o ňu, maloletá mala konflikty už aj s ním a zrejme tak nebolo ani jej želaním žiť s otcom, z ktorého napokon súd tiež v napadnutom rozsudku vychádzal. Súd prvej inštancie svojim nesprávnym procesným postupom spočívajúcim v nedostatočnom zistení skutočného stavu veci zároveň znemožnil účastníkom, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, avšak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom a zároveň nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

15. Aktuálne nie sú dané dostatočné podklady na to, aby maloletá mohla byť zverená otcovi, keďže aj on sám vo vyjadrení k odvolaniu matky uvádzal, že maloletá jeho a aj starú matku nerešpektuje, od starej matky uteká. Dôvody, ktoré otec uvádzal kolíznemu opatrovníkovi, pre ktoré poslal maloletú bývať k starej matke, nie sú dôvodmi, pre ktoré by mohol rodič na relatívne dlhé obdobie zveriť starostlivosť o maloleté dieťa inej osobe. Avšak možno z toho usudzovať, že otec zrejme výchovu a starostlivosť o maloletú nezvládal. Navyše skutočnosť, že by maloletá bývala u starej matky, ani nebola pravdivá, keď z posledného šetrenia pomerov vyplýva, že maloletá u starej matky nebýva a táto dokonca býva u cudzej osoby. Stará matka uviedla, že maloletá je od októbra 2022 u nej, no prespáva u nej len 1-2x do týždňa a so starou matkou nekomunikuje. Až šetrením bolo zistené, že maloletá býva u cudzích ľudí - pani Z. Y.. Z jej vyjadrenia vyplývalo, že maloletá sa nachádza u nej, a to už dva mesiace. Vyjadrila sa tiež, že maloletú z domu vyhodila priateľka otca a otec ju odviezol k starej matke. Stará matka súhlasila s tým, aby maloletá mohla bývať u nej.

16. Ako vyplýva z posledného šetrenia pomerov, doterajšia starostlivosť otca o maloletú, odkedy bola maloletá u neho, bola neprípustná a táto nespĺňa podmienky na to, aby mohla byť maloletá zverená do jeho osobnej starostlivosti. Aj stará matka kolíznemu opatrovníkovi uviedla, že otec sa o maloletú nezaujíma a dokonca na maloletú ani len neprispieva. Z tohto hľadiska v rozpore s týmito skutočnosťami otec v tomto konaní žiadal, aby bola maloletá zverená do jeho osobnej starostlivosti, čo však v konaní, ako vyplývalo z jeho vyjadrenia, následne prehodnotil. Vyjadrenie otca o tom, že tento prehodnotil svoj návrh a už následne nežiada, aby bola maloletá zverená do jeho osobnej starostlivosti, odvolací

súd nepovažoval za prípustné späťvzatie návrhu, keď toto konanie bolo možné začať aj bez návrhu a je potrebné v konaní vo veci samej pokračovať. Ohľadom starostlivosti o maloletú je zrejme rovnaká situácia aj u matky maloletej, ktorá s kolíznym opatrovníkom nekomunikuje a o maloletú neprejavuje záujem, hoci maloletá je stále právoplatne zverená do jej osobnej starostlivosti.

17. Odvolací súd poukazuje na to, že maloletá má síce 15 rokov, no stále nie je dospelá a nemôže sama rozhodovať o takej otázke, ako je otázka jej bývania a starostlivosti, pričom rodičia majú stále za ňu zodpovednosť. Pokiaľ by rodičia starostlivosť o maloleté dieťa zanedbávali, je namieste preskúmať, a to v riadnom konaní vo veci samej, či nie je v záujme maloletej náhradná osobná starostlivosť inej osoby ako rodiča, prípadne aj pestúnska starostlivosť, či ústavná starostlivosť.

18. Vzhľadom na uvedený stav, keď súd prvej inštancie bol v takomto konaní povinný zistiť skutočný stav vecí, čo však, ako vyplýva z písomných podaní samotných účastníkov v odvolacom konaní, neučinil, dospel odvolací súd k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP v celom rozsahu zrušiť a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

19. Zo spisu v predmetnej veci vyplýva, že ohľadom maloletej sú vedené aj ďalšie konania. Súd prvej inštancie preto v prvom rade a bezodkladne zistí, aké konania (prípadne aj na iných súdoch, keďže to vzhľadom na okolnosti prípadu nie je vylúčené) prebiehajú ohľadne výchovy a starostlivosti o maloletú. V prípade prebiehajúcich konaní zistí, či sú splnené podmienky na spojenie vecí, a ak áno, spojí na spoločné konanie vecí týkajúce sa starostlivosti o maloletú. Následne doplní dokazovanie za účelom zistenia súčasného stavu starostlivosti o maloletú a z tohto hľadiska posúdi, či možno maloletú zveriť do osobnej starostlivosti niektorého z rodičov, resp. ak nie, do náhradnej osobnej starostlivosti, prípadne do ústavnej starostlivosti. Za tým účelom súd predovšetkým prostredníctvom kolízneho opatrovníka zistí aktuálne pomery maloletej, vhodnosť prostredia pre výchovu maloletej u rodičov, prípadne inej osoby, ak by prichádzalo do úvahy zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti, vypočuje maloletú a vo veci zváži aj nariadenie znaleckého dokazovania znalcom z odboru psychológia za účelom posúdenia vzťahu maloletej a jej rodičov a zistenia najvhodnejšej formy starostlivosti o maloletú. Vzhľadom na výsledky doplneného dokazovania súd prvej inštancie zváži aj možnosť uloženia výchovného opatrenia podľa § 37 Zákona o rodine. Za účelom rozhodnutia o vyživovacej povinnosti znova posúdi aktuálne príjmové a majetkové pomery rodičov, ako aj výdavky maloletej a vo veci opätovne rozhodne rozsudkom, ktorý bude spĺňať náležitosti podľa § 220 CSP.

20. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie znova rozhodne o trovách prvoinštančného konania, ako aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

21. Vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu je súd prvej inštancie viazaný (§ 392 ods. 2 CSP).

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).